

उत्तरगया गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
लहरेपौवा, रसुवा

राजस्व प्रशासन शाखाको
वार्षिक प्रगति समीक्षा प्रतिवेदन
आ.व. २०८२/०८३

प्रस्तुतकर्ता:
हरीश अवस्थी
राजस्व प्रशासन शाखा
मिति: २०८३ श्रावण १८ गते

१. पृष्ठभूमि

उत्तरगया गाउँपालिकाको आन्तरिक आय तथा राजस्व व्यवस्थापनलाई व्यवस्थित, पारदर्शी र प्रभावकारी बनाउने उद्देश्यले गाउँपालिकाको राजस्व प्रशासन शाखाले विभिन्न कर, शुल्क, दस्तुर तथा अन्य राजस्वका स्रोतबाट राजस्व संकलन गर्दै आएको छ।

आ.व. २०८२/०८३ मा गाउँपालिकाको राजस्व प्रशासन शाखाबाट संकलित राजस्वको अवस्था, करदाता संख्या, विभिन्न राजस्व शीर्षकको अनुमान तथा यथार्थ आय र लक्ष्य अनुसारको प्रगतिको समीक्षा गरी आगामी आर्थिक वर्षमा राजस्व संकलनलाई थप प्रभावकारी बनाउने उद्देश्यले यो वार्षिक प्रगति समीक्षा प्रतिवेदन तयार गरिएको हो।

२. करदाताको अवस्था

गाउँपालिकामा आ.व. २०८२/०८३ सम्म देहाय बमोजिमका करदाता रहेका छन्:

क्र.सं.	करदाताको प्रकार	संख्या
१	व्यक्तिगत करदाता	४,४१६
२	संस्थागत करदाता	६८०
जम्मा		५,०९६

गाउँपालिकामा कुल ५,०९६ करदाता रहेको देखिन्छ। यसमध्ये व्यक्तिगत करदाताको संख्या ४,४१६ र संस्थागत करदाताको संख्या ६८० रहेको छ।

३. कार्यालयगत राजस्व संकलनको अवस्था

आ.व. २०८२/०८३ मा गाउँपालिका तथा वडा कार्यालयहरूबाट संकलन भएको राजस्वको विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ:

क्र.सं.	कार्यालयको नाम	राजस्व संकलन (रु.)
१	उत्तरगया गाउँपालिका, रसुवा	८३,१६,७५२.०४
२	वडा नं. १ कार्यालय	३,८७,१९७.०७
३	वडा नं. २ कार्यालय	२,१६,३६६.१७
४	वडा नं. ३ कार्यालय	२,२५,८८९.३२
५	वडा नं. ४ कार्यालय	३,२९,४९५.०२
६	वडा नं. ५ कार्यालय	५,७९,६३१.९६
जम्मा		१,००,५५,३३१.५८

६२५

निमित्त प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

उपलब्ध विवरण अनुसार आ.व. २०८२/०८३ मा गाउँपालिका तथा मातहतका वडा कार्यालयहरूबाट कुल रु. १,००,५५,३३१.५८ राजस्व संकलन भएको छ।

४. आन्तरिक राजस्व संकलनको अवस्था

आ.व. २०८२/०८३ मा विभिन्न आन्तरिक राजस्व शीर्षकमा गरिएको अनुमान र असार मसान्तसम्मको यथार्थ आय देहाय बमोजिम रहेको छः

क्र.सं.	राजस्व शीर्षक	अनुमानित आय (रु.)	यथार्थ आय (रु.)	प्रगति (%)
१	बहाल कर	७,००,०००	५,२६,०७७.२३	७५.१५
२	कृषि तथा पशुजन्य व्यवसायमा लाग्ने कर	४,००,०००	८,६२,९६८.४०	२१५.७४
३	अन्य कर	५०,०००	१,७७,७४१.००	३५५.४८
४	अन्य प्रशासनिक सेवा शुल्क	५०,०००	५,७१,६९७.००	१,१४३.३९
५	भूमिकर/मालपोत	२,००,०००	२,८३,६३५.८६	१४१.८१
६	नक्सापास दस्तुर	१,००,०००	७९,६३०.३२	७९.६३
७	सिफारिस दस्तुर	१०,००,०००	६,०६,४००.००	६०.६४
८	व्यक्तिगत घटना दर्ता दस्तुर	२,००,०००	२,०४,०००.००	१०२.००
९	नाता प्रमाणित दस्तुर	१०,०००	३,६००.००	३६.००
१०	अन्य दस्तुर	१०,००,०००	६,५९,०५१.६७	६५.९०
११	व्यवसाय रजिष्ट्रेशन दस्तुर	५,००,०००	३,२४,५००.००	६४.९०
१२	प्रशासनिक दण्ड, जरिवाना र जफत	२,००,०००	५,०६,६४५.००	२५३.३२
१३	अन्य सेवा शुल्क तथा बिक्री	—	५०,०९,५००.००	—
१४	दहत्तर बहत्तर	१०,००,०००	२,३७,०३७.५०	२३.७०

उपलब्ध प्रस्तुतिकरणमा उल्लिखित विभिन्न राजस्व शीर्षकबाट प्राप्त आयको विवरण अनुसार कुल राजस्व संकलन रु. १,००,५५,३३१.५८ रहेको छ।

५. राजस्व संकलनको समीक्षा

आ.व. २०८२/०८३ को राजस्व संकलनलाई समीक्षा गर्दा केही राजस्व शीर्षकमा अनुमानभन्दा बढी राजस्व प्राप्त भएको देखिन्छ भने केही शीर्षकमा अपेक्षाकृत न्यून प्रगति भएको देखिन्छ।

विशेषगरी कृषि तथा पशुजन्य व्यवसायमा लाग्ने कर, अन्य कर, अन्य प्रशासनिक सेवा शुल्क, भूमिकर/मालपोत, व्यक्तिगत घटना दर्ता दस्तुर तथा प्रशासनिक दण्ड, जरिवाना र जफतबाट अनुमानभन्दा बढी आय प्राप्त भएको देखिन्छ।

६१

निमित्त प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

त्यसैगरी बहाल कर, नक्सापास दस्तुर, सिफारिस दस्तुर, नाती प्रमाणित दस्तुर, अन्य दस्तुर, व्यवसाय रजिष्ट्रेशन दस्तुर तथा दहत्तर बहत्तरबाट अनुमानको तुलनामा कम राजस्व संकलन भएको देखिन्छ।

प्रस्तुत विवरणमा अन्य सेवा शुल्क तथा बिक्रीबाट रु. ५०,०९,५००.०० आय भएको देखिन्छ। यस शीर्षकको अनुमानित रकम उल्लेख नभएकाले लक्ष्यको तुलनामा प्रगति प्रतिशत निर्धारण गर्न स्रोतमा पर्याप्त विवरण उपलब्ध छैन।

६. प्रमुख उपलब्धिहरू

आ.व. २०८२/०८३ मा राजस्व प्रशासन शाखाबाट भएका प्रमुख उपलब्धिहरू निम्न रहेका छन्:

१. गाउँपालिकामा रहेका व्यक्तिगत तथा संस्थागत करदाताको विवरण संकलन तथा अभिलेखीकरण गरिएको।
२. गाउँपालिका तथा वडा कार्यालयबाट संकलन भएको राजस्वको विवरणलाई एकीकृत गरी समीक्षा गरिएको।
३. विभिन्न कर, शुल्क तथा दस्तुरका शीर्षकबाट राजस्व संकलन गरिएको।
४. केही राजस्व शीर्षकमा निर्धारित अनुमानभन्दा बढी राजस्व संकलन गर्न सफलता प्राप्त भएको।
५. राजस्व संकलनको वार्षिक अवस्था मूल्याङ्कन गरी आगामी आर्थिक वर्षका लागि सुधारका क्षेत्र पहिचान गर्न आधार तयार भएको।

७. देखिएका समस्या तथा चुनौतीहरू

राजस्व संकलनको उपलब्ध विवरणका आधारमा निम्न चुनौतीहरू देखिन्छन्:

१. केही राजस्व शीर्षकमा अनुमानित लक्ष्यअनुसार राजस्व संकलन हुन नसकेको।
२. व्यवसाय दर्ता तथा नवीकरणमा थप प्रभावकारी अनुगमन आवश्यक देखिएको।
३. बहाल कर तथा अन्य करका सम्भावित करदाताको पहिचान र करको दायरामा ल्याउने कार्यलाई थप प्रभावकारी बनाउनुपर्ने देखिएको।
४. वडा कार्यालयहरूबाट हुने राजस्व संकलन तथा विवरण अभिलेखलाई थप व्यवस्थित र एकरूप बनाउनुपर्ने देखिएको।
५. राजस्वका सम्भावित नयाँ स्रोतको पहिचान तथा विद्यमान स्रोतको प्रभावकारी परिचालन गर्नुपर्ने आवश्यकता रहेको छ।

८. आगामी आर्थिक वर्षका लागि सुधारका उपायहरू

राजस्व संकलनलाई थप प्रभावकारी बनाउन आगामी आर्थिक वर्षमा निम्न कार्यहरूलाई प्राथमिकता दिन उपयुक्त देखिन्छ:

Handwritten signature

निमित्त प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

१. गाउँपालिकाभित्र रहेका सम्पूर्ण करदाताको अद्यावधिक विवरण तयार गर्ने।
२. करको दायरामा नआएका सम्भावित करदाताको पहिचान गरी करको दायरामा ल्याउने।
३. व्यवसाय दर्ता तथा नवीकरणलाई प्रभावकारी बनाउने।
४. बहाल कर संकलनका लागि नियमित अनुगमन तथा अभिलेख प्रणाली विकास गर्ने।
५. वडा कार्यालयबाट संकलन हुने राजस्वको नियमित समीक्षा तथा अनुगमन गर्ने।
६. राजस्वका सम्भावित नयाँ क्षेत्र पहिचान गरी राजस्वको आधार विस्तार गर्ने।
७. करदातालाई कर तथा राजस्वसम्बन्धी जानकारी उपलब्ध गराई स्वेच्छिक कर सहभागिता बढाउने।
८. राजस्व संकलन तथा अभिलेख व्यवस्थापनमा सूचना प्रविधिको प्रयोगलाई थप प्रभावकारी बनाउने।
९. राजस्व संकलनको मासिक तथा त्रैमासिक समीक्षा गर्ने व्यवस्था मिलाउने।
१०. अनुमान र यथार्थ आयबीचको अन्तरको विश्लेषण गरी आगामी वर्षको राजस्व अनुमानलाई यथार्थपरक बनाउने।

९. निष्कर्ष

आ.व. २०८२/०८३ मा उत्तरगया गाउँपालिकाले विभिन्न कर, शुल्क, दस्तुर तथा अन्य राजस्व शीर्षकबाट कुल रु. १,००,५५,३३१.५८ राजस्व संकलन गरेको देखिन्छ। गाउँपालिकामा व्यक्तिगत तथा संस्थागत गरी कुल ५,०९६ करदाता रहेका छन्।

राजस्व संकलनमा केही शीर्षकले अनुमानभन्दा उल्लेखनीय रूपमा राम्रो प्रगति गरेका छन् भने केही शीर्षकमा लक्ष्यअनुसारको राजस्व प्राप्त हुन सकेको छैन। आगामी आर्थिक वर्षमा करदाताको दायरा विस्तार, व्यवसाय दर्ता तथा नवीकरण, बहाल करको प्रभावकारी संकलन, राजस्व चुहावट नियन्त्रण, वडा तहको राजस्व व्यवस्थापनमा सुधार तथा नयाँ राजस्व स्रोतको पहिचानमा विशेष ध्यान दिन सकेमा गाउँपालिकाको आन्तरिक आय थप सुदृढ हुने अपेक्षा गर्न सकिन्छ।

यसरी राजस्व प्रशासनलाई पारदर्शी, प्रविधिमैत्री, करदातामैत्री र प्रभावकारी बनाउँदै स्थानीय सरकारको वित्तीय आत्मनिर्भरता अभिवृद्धि गर्न आगामी दिनमा थप प्रयास आवश्यक देखिन्छ।

ER

निमित्त प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत